



Політична, просвітна і господарська часопись.

Виходить щотижня в суботу.

Редагує: Д-р СТЕПАН БАРАН.

ПЕРЕДПЛАТА: В Австрії й Угорщині: річно 6 мар., піврічно 3 мар., чвертьрічно 1.50 мар. Поодиноке число коштує у Львові 18 сот., за провінції 12 сот. За границею „Свобода“ коштує на цілий рік: В Німеччині 6 марок; в Росії 3 рублі; в Америці 2 долари.

Адреса Редакції і Адміністрації: „СВОБОДА“, Львів, Ринок ч. 10., II. поверх.

Ч. 29.

Львів, субота, дня 15. липня 1916.

Рік XX.

Новий закон про курателю.

Дня 1 липня с. р. наявив ся цісарський розпорядок, які вводить нові постанови що до віддання когось під курателю і що до правного становища того, кого віддасть ся під курателю.

Після дотеперішних законних постанов про курателю, під курателю можна було віддати тільки того, хто був хорий на умі, або хто був марнотратником. Про се рішав суд повітовий, а затверджував суд окружний на домагане родини або на внесенне громади. Коли хтось був налоговым п'яком, а ще не розтратив мастьку, чи не вистарив на руйну своєї родини, то такого після дотеперішних постанов не можна було віддати під курателю.

На случай, коли суд оріє, що якийсь особі з причини умової недуги або марнотратства треба дати куратора, то особа віддана під курателю (так званий куранд) не могла заключити ніякої умови (пр. купна-продажі), не могла брати на себе ніяких зобовязань (пр. зятягати довг), ані навіть набувати права без зобовязань (пр. взяти даровину). Одним словом, особи віддані під курателю були лишнені майже всіх цивільних прав і мали їх менше як діти висше сім літ; за них мав робити все куратор, а затверджувати суд.

Новий закон про курателю вводить дуже значні зміни. Насамперед що до осіб хорих на умі. Досі було так, що коли кого раз узнано хорим на умі і з тої причини віддано під курателю, то такий хорий на умі не міг сам заключувати ніяких умов навіть виключно на свою користь, хоч би його умова недуга була дуже незначна. Тепер буде інакше. В случаю легкої умової недуги віддані під курателю будуть мати таку здібність до правних ділань, як мають діти висше 14 літ, себто серед певних обставин будуть могли заключати умови (пр. умова о наєм услуг — може сам наняти ся до служби), набувати права (пр. брати в посіданне даровину), розпоряджати майном набутим своєю працею і т. д. Стан здоровля кожного недужого на умі буде суд все точно провірювати і в данім случаю має постановити, чи відданому під курателю з причини умової недуги має бути лишена обмежена здібність до правних ділань. Буде їм навіть вільно заключати подруже за згодою суду (досі не могли заключувати подружя), коли можна сподівати си, що подруже вплине корисно на стан здоровля недужого на умі і коли нема небезпеки, що з такого подружя можуть вийти діти каліки.

Що до віддання когось під курателю з причини марнотратства, то новий закон є значно строгіший від дотеперішного, узнаючи за марнотратника не тільки того, що легкодушно зятягає довги, але і того, хто розтрачує поодинокі часті свого майна.

Зовсім нові є постанови про віддане під курателю тих, хто надуживає горячих напоїв (п'яків) або тих, що надуживають одурюючих отруй. Тепер буде можна віддати під курателю п'яка, хочби його п'янство не грозило нікому руйною, а се тому, що інтерес цілої суспільности вимагає, щоби п'яків було як найменше, бо чоловік в п'янім стані допускаєть ся всяких злочинів. Закон уважає п'янство за недугу, а п'яка за чоловіка в де якій мірі хорого на умі і тому курателю вчасно заведена може вратувати не тільки самого п'яницю, але і його родину.

Дальші постанови установляють окреме судове поступоване на случай, коли кого без його волі держать у замкненім заведеню для божевільних, або прийнятого туди за його ж згодою не хотять випустити. Про се треба звістити найблизшому повітовому суду. Суд велить знатокам провірити стан здоровля придержуваної людини і її саму переслухає та орече, чи можна її задержувати в заведеню для божевільних чи треба її випустити на волю. Ті постанови мають запобігти обмеженю особистої свободи.

Право домагати ся установленя для когось куратора мають родини у всіх случаях, громада в случаях марнотратства, п'янства і уживаня упянюючих средств та державній прокураторії в двох послідних случаях. Суд має переслухати особу, яку маєть ся віддати під курателю і внескодавців зглядно і свідків та в разі потреби має зарядити досліджене умового стану особи, яку маєть ся віддати під курателю.

Право установляти курателю має повітовий суд місця сталого осідку тої особи, яка має бути віддана під курателю. Від рішення повітового суду є спротив до окружного суду, який переслугає інтересованих і видає своє рішення, від котрого знова є рукурс до висшого краевого суду.

Теперішній закон про курателю є твором нашого чоловіка, іменно д-ра Дністрянського, професора права на львівськім університеті і українського посла з Яворівщини, Равщини і Жовківщини, котрий в правничій комісії в парламенті виготовив предложене закона про курателю, котрого парламент не рішив з причини замкнення сесії, а котре вийшло в жите доперва тепер в формі цісарського розпорядку.

Добре примінене постанов нового закона про курателю вийде безперечно в користь наших селянських верств і правительство хоч в воєннім часі зробило добре, оголошуючи сей новий закон про курателю.

Василь Дзіковський.

Сумні роковини.

Полковий приказ з дня 27. червня 1916.

„Завтра о годині 9 зрана відбуде ся на становищі . . . поминальне Богослужене за блаженої памяти, Його цісарської і королівської Високістю Архикнязя Престолонаслідника Франца Фердинанда і Його Архикняжу Супругу. Усі сотні українського січового війська, що стоять на . . . мають явити ся в означеній порі на збірній площі.

Полковник“.

Такий приказ видала полкова управа українського січового війська в день перед другими роковинами сараєвського злочину в дни 28. червня 1914 року.

Коли сотенні писарі відчитували полковий приказ, не один січовик згадав той недавний ще час, коли почув ту вістку у перве, згадав про сю зтрату, яку понесла з сеї причини наша держава і її народи, а головно наш український.

Та доля судила, що той великий чоловік згинув з рук скритоубійників у цвітї мужьського віку, не перевівши в діло своїх великих плянів.

Нас застала ся сумна вістка у велике народне свято, в часі обчислюваня наших сил, під-час краевого здвигу усього нашого січового і сокільського брацтва.

Було се в неділю, 28. червня 1914 р.

Чи тямите Ви сей час?

Чи пригадуєте той день, в котрім з найдальших окраїн української часті Галичини і Буковини з'їздив ся до Львова весь наш цвіт і сила наша?

Чи пригадуєте ті довжезні поїзди, вквітчані вінками і синьо-жовтими хоругвами, як мчались до нашої столиці, до славного города Льва, сина короля Данила?

Чи бачили Ви, як львівськими улицями плили безпереривною рікою наші Січи-Соколи, наші дівчата в меріжках чудових, йшли старі діди і жінки на народне свято велике?

О, се Ви бачили, виділи як весь український город закуплений народними складками, як усі доколичні площі і часть міського парку залягла наша сила! Ви любували ся нашими народними уборами: мальовничим убором гуцульським, червоними сердаками, чересами і крисанями, пишними вишивками та парадним жіночим строєм.

Сльози радости ставали в Ваших очах, коли гляділи на похід, що тягнув ся без кінця, похід якого Львів не бачив від свого основаня! Тих 30 оркестр, ті сотки прапорів, що маяли на вітрі.

„Гей, то Січ іде, військо іде, хоруговки [мають.

Попереду музиченьки грають“.

А чи бачили Ви січових стрільців, сю молоденьку літоросль, що зродила ся між

Ширіть „Свободу“!

нашою молодію? Тих в зеленіх і сивих мундурах, в круглих шапках „мазепинках“, з якими крісами на плечах, і тих на конях як давні запорожці?

Чи думали Ви, що з тої стрілецької горстки виросте наше нове українське січове військо? Виросте військо славне, хоробре на честь батьків, материй і славу України!?

В той гарний памятий день, коли наш, віками поневолений нарід міряв свої сили, коли о мури великого міста відбивався відгомін тисячів і тисячів ніг, в той день вечером прийшла до Львова вістка про страшну подію в Сараєві.

В той памятий день

„У ту неділю попоздні вістка наступила,“

„Що Сербія Фердинанда нашого убила...“

Як співає стрілецька пісня*), настала в цілім краю жалоба. По всіх закутках, під найнужденнішу стріху, в найдальші гори, розійшла ся вість:

„Що погибло дві особи в цісарській родині!“

Наш нарід відчув болізно сей страшний морд і в піснях повних любови і жалю оспівав покійного архикнязя і його жінку...

А тимчасом зірвалась хуртовина, що громами запалила усю Европу і кинула народи в вир бою, що триває й досі.

Вибухла сербська війна. Та,

...„Як зачала Сербія з Австрією ся бити, „Сусід, Москаль, цар зрадливий, став її боронити“...“

Розпочалась війна з Росією, загальна мобілізація...

Наш мужик кинув дім, стару неньку діти

„Кинув косу в росу,

„Сиві воли в полі

„І пішов край боронити

„З цісарської волі“*

А діти?

...„Діти плачуть, питають ся, куди йдеш [ти, тату?]

„На кого лишаєш маму і рідну хату?“

Але коли вітчизна зажадала помочи, [Батько

призабув за діти, лишив їх на Бога:

„Діти мої дорогі, що маю робити?“

„Прийшов розказ від цісаря, Тра край боронити!“**)

І наші стрільці, ті молоденькі соколи, цвіт українського народу пішли до бою з відвичним ворогом нашого народу.

Ті діти, котрих Ви бачили у Львові з крісами в руках, ті горді і певні в часі походу і військових вправ в розстрільній (швармлінній), ті діти боролись завзято побіч других австро-угорських військ в Карпатах і з весною, з весняними водами і сонцем вернули в рідну країну, вернули.

...„Визволяти братів Українців з московських кайдан“.

А в перші роковини сараєвського злочину, в дні 28. червня 1915 р., коли понад Дністром доспівав

„У лузі ярої пшенички золотистий лан“, „Виступали стрільці українські на кровавий тан!“

Московське військо стояло за Дністром на горбах. Наші, в тім числі і українські січові стрільці, мусіли вибороти за всяку ціну перехід через Дністер, мусіли перейти довгий залізний міст, обсадити другу сторону ріки і тим чином приневолити ворога до відвороту.

А ворог бив, гремів з усіх гармат, засипав градом гарматних стрілен міст і стрілецькі становища. Могучі вязаня мосту розривались, валили ся від тяжких куль, Дністер пінив ся від куль, що в него падали.

Стрільці дістали приказ йти на другу сторону і пішли перші у то страшне пекло та перейшли на другу сторону...

Ворог утік.

Стрільці добули там безсмертну славу. Перехід через Дністер належати ме до найкрасших подій в історії стрілецтва.

День 28. червня 1916 зустрічає січове військо в дальшій бою за волю, на найважливішій становищі фронту над Стрипою.

*) Пісня звісна між стрілецтвом. Слова стрільця Старчука Павла.

**) Слова згаданої пісні Павла Старчука.

В стрілецькій законі відправляє поминальне богослуження стрілецький духовник о. Іжак. Коло него стоїть атаман курія, кількох зі старшини і стрілецьтво.

Богослуження відправляється тихо. Ми на становищі, а перед нами в степу ворожі стежі (патрулі).

Стрільці молять ся. Тиха, щира молитва несеть ся до Всевишнього, тихо просять уста о силу духа, силу до дальшої борби і витревалости, що би побідити того, що напасів ся знищити наш нарід. Стрільці молять ся за рідний край, за Україну, за стареньких родичів і сестрички, що тоскують за ними.

Під кінець тихесеньке Вічная память, коротка промова стрілецького священника і усі розходять ся на свої місця в закопах.

29. червня 1916.

Світова війна.

На російському фронті.

Російська офензива показала ся тревалішою, як зразу можна було припускати. По хвилевій перерві розпочали Москалі свій наступ на полудневім крилі в полуднево східній Галичині, де їх відділи посунули ся поза лінію Микуличина в надвірнянським повіті, а на полудне аж по Жабє. Ту Москалі розширили отже свою область і наші поменші відділи мусіли подати ся в зад. що би заняти догіднійші становища, звідки догідніше зможуть підняти протинаступ. На Буковині від більше як тижня границя остає більше менше та сама. Наша армія Пфлянцер-Бальтіна заняла становища вздовж карпатського хребта і доси успішно боронить карпатських проходів до Угорщини, куди Москалі в цілях політичних для приєднання Румунії старають ся вдерти рівночасно і від сторони Буковини і з галицького боку через яблонський провал. Можлива річ, що генерал Лешинський хоче вдарити на наші становища під Станиславовом і Галичем, перейти в тім місці Дністер і в сей спосіб загрозити з задү німецьку і австро угорську армію, що стоїть на фронті Стрипи. Таке підприємство є однак для Москалів дуже небезпечне, бо рівнобіжно з карпатськими хребтами нема ніяких доріг, получения залізничного нема рівнож, бо лінія Коломия-Делятин не мали би ту рішачючого значія, отже Москалі дуже легко можуть попастися в безвихідне для себе положення. Маємо надію, що свою теперішню карпатську виправу Москалі так кроваво спокують, як спокуювали доси всі свої дотеперішні виправи в Карпатах.

В полудневім відтинку фронту Стрипи над Коропцем, в околиці Бучача і дальше на полудне в околиці Товмача, де Москалі від довшого часу сильно напірали на становища союзних армій, вдало ся нашим і німецьким військам відбити всі московські приступи. На північній крилі сего фронту союзні армії здобули укріплені російські становища в Воробіївці коло Тернополя, чим значно скріпили сполуку між армією Ботмера над Стрипою і армією Бем-Ермоля, що стоїть від горішнього Серета попри Залізці і Броди аж до волявського фронту, де є армія Лінзінгена.

На Волини ідуть дальші бої. Перед тижнем російські приступи змусили армію Лінзінгена цофнути деякі наперед висунені становища на самім північній крилі сего фронту. Впрочім на Волини перебіг битв є успішний для союзних армій.

І дальше на північ від болот Припети виступили Москалі з офензивою (з наступом) проти армії князя Леопольда Баварського в околиці Баранович і ще дальше на північ проти армії Гінденбурга в околиці озера Нароч. Всюди однак Москалів відперто з великими для них втратами.

На італійському фронті.

Рівночасно з великою російською офензивою розпочала ся італійська протифензива. Італійці розвинули шалені бої над рікою Соцею і здовж альпійських хребтів, які однак не принесли Італійцям майже ніяких успіхів, або місцями лиш дуже маленькі, що

тим гірше свідчить про Італійців, що вони будуть ся тільки на однім фронті, мають велику армію і великі резерви та добру артилерію і технічну службу. Наша армія відбиває по геройські італійські удари на видючі часті фронту, про які подрібно згадує кождодневий звіт. Нема обави, що би Італійці де небудь проломали наш фронт.

На Балкані.

Над Воюсою в полудневій Альбанії дальше звичайні перепалки австрійських і італійських патруль. В Македонії між Вардаром і Дойраном хвиллями перестрілки між болгарських відділів з французько-англійськими і перестрілки полевої артилерії; зрештою властивих битв там нема. Під Дарданелями спокій.

На сході.

Розпочата Англійцями офензива проти Німців вздовж ріки Соми в північно-східній Франції триває дальше. До офензиви прилучили ся і Французи і треба сказати, що їх приступи є більше завзяті як англійські і мають більші успіхи. Здобули вони на лінії Фе-Бекенкур-Фріз-Кірлі перші німецькі окопи і місцями вгнули німецький фронт о кілька кілометрів в зад. Французам іде мабуть о се, що би загрозити ліве крило німецького фронту, що стоїть в боях з Англійцями, котрим мимо великого приготования і жертв таки не вдало ся поза незначними місцевими успіхами зрбити більший вилім хочби в перших лініях. Перша небезпека для Німців — здасть ся — минула і тепер ледви чи вдасть ся англійсько-французький плян проломити німецький фронт і вдерти ся до Бельгії, однак треба припускати, що незвичайно кроваві битви на сім фронті так скоро не покінчать ся.

Англійсько-французька офензива на півночі не подідала зовсім на бої над Мозою коло Вердену. Бвзпереривні битви ідуть там дальше. Німці не подали ся нігде.

На азійських фронтах

Піднята Турками в кількох місцях каського фронту протифензива поволи посувається в перед і Москалі були змушені опустити деякі місцевости, заняті в часі своєї весняної офензиви. На фронті Іраку і в Мезопотамії важною подією є здобуте Турками укріпленої місцевости Керман Шах, через що Турки перешкодили тому, що би Москалі прийшли в поміч Англійцям, котрі безуспішно борються в Мезопотамії.

Низше подаємо звіт австро-угорського і німецького генерального штабу за час від 5. до 11. липня включно.

Звіти австро-угорського генерального штабу.

Війна з Росією.

(5/7). На Буковині на височинах на північний схід від Кірлібаби сутички з ворожою кінницею.

На захід від Коломиї приневолити наша артилерія в полудне московську бригаду, яка йшла до атаки, до відвороту в формі втечі.

Під вечір заатакував ворог коло Саджавки великими силами. Його всюди відперто, місцями в рукопашній бою. Коло Бариша на захід від Бучача війшли Москалі на короткий час до наших становищ. Протинаступ відзискав первісні лінії.

Під Вербином над горішнім Стиром в наступі взяли австро угорські війська 11 офіцерів московських і 827 жовнірів та 5 машин нових крісів. Від ряду днів відзначив ся на тім полі битви з давна виробований полк піхоти з Терезієнштату ч. 42.

На полудневий захід і на захід від Луцка розбились нові численні наступи ворога серед великих втрат для него. В області Стиру в долину ріки від Сокуля аж лоза Рафалівку поновили Москалі свої наступи. На захід від Кілкві старасть ся ворог, впроваджуючи до борби значні сили, перейти на північ-

ний беріг. На многих інших місцях відперто атаки Москалів.

(6/7). На Буковині не стало ся нічого, що мало би значіне. Боротьби на полудне від Дністра тривають дальше. Коло Саджавки повело ся неприятели при переважаючій боевій силі вдерти ся до наших становищ. Ми обсадили на просторі 6 кілометрів лінію уладжену 3000 кроків дальше в західнім напрямі і відперли відси всі зусилля неприятеля. На полудневий захід від Бучача відступили ми з нашого фронту по завзятих боротьбах над потік Коропець.

На вигнутій лінії Кілків вели ся теж вчера завзяті і зміні битви.

(7/7). На Буковині наші війська в успішних боротьбах взяли в полон 500 людей і добули 4 машини кріси.

В полуднево східній Галичині між Делятином і Саджавкою відперли альпійські полки красвої оборони серед геройського опору численні московські наступи. Дальше на північ відти аж до околиці Кілків ніяких заміних подій при незміннім положенню. Ці і к. війська, що борять ся в загнутім відтинку Стіра на північ від Кілків та які відержали на місци проти п'ятикратних неприятельських, одержали вже прикав відступити зі своїх передніх ліній, виставлених на подвійне окружене. При діяльній підмозі німецьких військ на захід від Кілків довершено сей рух без перешкоди. У австро-угорських військ, що стоять на північний схід від Баранович пройшов вчерашній день спокійно. Неприятель потерпів там підчас своїх послідних наступів на становища союзників незвичайно тяжкі втрати.

В області жерел Ікви острілював неприятели артилерією один з наших полкових штапів мимо найвизначнішого його назначеня. Коли би повторив ся такий вчинок противний міжнародному праву, звернемо наші гармати проти положеного в сій області ново почаївського монастиря, який ми підчас цілого заєму з найбільшою осторожністю і піетизмом берегли.

(8/7). На Буковині війська наші відперли ворога до горішньої долини Молдави.

Над горішним Прутом і на полудне від Дністра була вчера тільки незначна діяльність боева.

На захід і на північний захід від Дністра кілька московських наступів ведених з великою нагальністю остало без успіху.

На полудневий захід від Луцка знова відперто в зад неприятели лінії.

Сили, які відступили з луку, що його творить Стир на північ від Кілків, дійшли до областей, де їх призначено, неприятели поступає тільки в декількох місцях.

Проти австро-угорських і німецьких військ на північний схід від Баранович неприятели вчера знов йшов приступом, впроваджаючи в бій великі маси. Всі наступи розбили ся. Наші семигородські полки боронили ся на становищах зовсім стрілами знищених і відперли Москалів кількакратно в завзятій боротьбі з близька. Тисячі вбитих Москалів вкрили поле перед нашими становищами.

(9/7). На Буковині вибороли наші війська, а по череду них західно-галицький полк піхоти ч 13. перехід через Молдаву коло Брязи. На полудневий захід від Коломиї висувають ся наперед московські відділи через Микуличин. Впрочім в східній Галичині при незміннім положенню не було ніяких визначних подій. На Волині і під Стобихвою на Стоходом відперто московські наступи. На північний схід від Баванович зломали ся знов перед фронтом союзних військ сильні московські відділи, що йшли наступом. Наші летуни кинули бомби на групу будівель на північний захід від Дубна, в якій, як стверджено, був поміщений штаб московського корпусу. Неприятель сейчас вивисив на загроженних домах жєневський прапор.

(10/7). Вчерашній день минув ся розмірно сувокіно. Відокремлені наступи ворога відперто.

(11/7) На Буковині не було ніяких особливих подій.

Під Жабем над Черемошем відперли наші війська московські наступи.

Далі на північ аж до горішнього Стохода триває перерва в боях, з винятком успішних підприємств наших звисних відділів коло Бурканова.

Коло Сокола зломали ся наступи московських переважаючих сил перед нашими перешкодами. Даром трудив ся ворог, щоб огнем своїх гармат і машинних крісів спинити свої маси, які подавали ся взад. Коло Гулевич над Стоходом відкинули ворога німецькі і ц. к. війська по завзятих, зміних боротьбах. Також ріжні інші наступи, котрі ворог підприняв в області Стоходу, зовсім розбили ся.

Війна з Італією.

(5/7). В відтинку Добердо триває дальше огонь артилерії головно на полудневу часть високорівні. Проби наступу Італійців на наше становища на захід від Монфалькони і Зельц відперто.

На фронті між Брешиєю і Аджею підприняв ворог безуспішні наступи на наше становища коло Раони і на північ від Посіни.

По однім ворожим самолетах зістрілено коло Мальбергета і в долині Сугани.

(6/7). Боева діяльність на полуднево-західнім воєннім терені була вчера незначна.

(7/7). У відтинку Доберда оживила ся знова діяльність артилерії. На схід від Зельц прийшло до битв піхоти, які покінчили ся для наших військ повним удержам їх становищ. На полудне від Сугани атакують дуже численні італійські сили наш фронт між Чіма Дієчі і Монте Зебіо. Неприятеля всюди, декуди в рукопашній боротьбі відперто.

(8/7). На фронті над Сочею артилерійська боротьба поширила ся також на примістки Гориція і в Тольмайні. Проти гірського пояса коло Монфальконе Італійці в нощі після сильного артилерійського огня виконали кілька наступів, які одначе криваво відперто. На полудне від долини Сугани триває дальше наступ італійських корпусів 20 і 22. на наш фронт між Чіма Дієчі і Монтезебіо. Сили сі в числі шістьох дивізій піхоти і кількох груп альпінів і вчера відперто, при чім понесли вони найтяжші втрати. В області гори Ортельєр неприятели наступ на наше становища на Малім Айсегеле був безуспішний.

(9/7). Артилерійський огонь на фронті Сочі триває дальше. У вечірних годинах були Гориція і Ранняне сильно острілювані. В сій послідній місцевости вибрала собі неприятели артилерія виразно означений мирний штап за головну ціль. Менші італійські підприємства проти горицького примістка і гір на схід від Монфальконе не повели ся. В нощі обкинула ескадра наших гідропляннів бомбами Піеріс, Сан Канціанно, Бестріня і заведеня Адрія. Наш фронт на полудне від долини Сугана находить ся під огнем тяжкої артилерії: до боїв піхоти не прийшло вчера в тім відтинку.

(10/7). На фронті над Сочею боева діяльність обмежувалась до артилерійського огня і воздушних боїв.

Наші гідропляни знов кинули бомби на Адрійські заведеня.

Між Брентою і Аджею в кількох місцях завзяті бої. Проти наших ліній на полудневий схід від Чіма Дієчі значні сили альпінів виконали кілька наступів. Их відперли відділи наших полків піхоти ч. 17 і 70, при чім неприятели потерпів як найтяжші втрати. Більше як 800 убитих Італійців лежить перед нашими ровами. В нощі неприятели наступ в області Монте Інтерротто остав ся без успіху.

У відтинку на схід від долини Бранд альпіни наступили коло Валь Морбія і Монте Черно і заволділи сею горою, та її втратили знов наслідком протинаступу наших хоробрих тирольських краєвих стрільців, яким там здало ся 455 Італійців.

(11/7). Вчера не було боїв піхоти, котрі мали би значіне. Богато ворожих втікачів потверджує, що Італійці потерпіли великі втрати підчас наступів в області на схід від Чіма Дієчі.

Наші гідропляни кинули багато бомб на військові заведеня і залізничий дворець в Лятизана і спричинили кілька більших пожарів. Ворожі летуни кинули бомби на Тіоне в Юдікаріях.

Війна на Балкані.

(5/7). Без зміни.

(6/7). Над долиною Воюсою сутички.

(7/7). Без зміни.

(8/7). Не було зміни.

(9/7). Над долиною Воюсою від кількох днів знов скріпила ся діяльність артилерії, місцями огонь з тяжких гармат.

(10/7). Не було зміни.

(11/7). По за хвилими сутичками над долиною Воюсою не було нічого важного.

Звіти німецького генерального штабу.

На оході.

(5/7). Курляндський беріг острілював ворог безуспішно від сторони моря.

Звернені проти армії ген. Гінденбурга підприємства ворога вели ся далі, особливо по обох сторонах Сморгоня. Німецькі летуни кинули багато бомб на залізничні заведеня і збори військ коло Миньска.

Група військ кн. Леопольда Баварського. Москалі знов підняли наступну діяльність на фронті від Жирина до області на полудневий схід від Баранович. У завзятих подекуди рукопашних боях відперто їх або викинено з місць, де їм вдало ся вломитись. Вони потерпіли тяжкі втрати.

Група військ ген. Лінзінгена. По обох сторонах Костюнівки (північний захід від Чорго-рийска) і на полудневий захід від Кілок ідуть бої. Проти московських відділів котрі передерли ся через Стир, на захід від Кілок, ведемо наступ. На богатых місцях на північ, на захід і на полудневий захід від Луцка аж до околиці Вербіна (північний схід від Берестечка) розбили ся всі підприємства ворога, зроблені великими силами в цілі відертя нам здобутих користий, Незалежно від тяжких кровавих втрат Москалі втратили ще 11 офіцерів і 1139 жовнірів. Наші літаки напали на залізничні заведеня і збори військ в Луцка.

Армія ген. Ботмера. На полудне від Барича вдер ся ворог хвилево на вузькім просторі в першу лінію. Розширено наш успіх на полудневий схід від Товмача.

(6/7). Група військ ген. Гінденбурга: На полудне від Риги і на інших місцях фронту між Поставами й Вишнево відперто дальші частинні московські наступи. На полудневий схід від Риги взято в протинаступі 50 бранців.

Група військ кн. Леопольда Баварського: Завзята битва, що вела ся в околиці на схід від Городища і на полудне від Дарова, рішена всюди в нашу користь. Втрати були знов дуже значні.

Група військ ген. Лінзінгена: Борби під Костюнівкою і в околиці Кілків не покінчені. По обох Боках Хотимира під Товмачем розбили ся московські наступи перед німецькими лініями.

(7/7). Група військ Гінденбурга: Проти сих військ продовжали Москалівої підприємства сильними військами. Вони наступали на полудне від Нароч, відки їх у завзятій боротьбі відперто; так само на схід від Сморгоня.

Група військ кн. Леопольда Баварського: Крім слабших ворожих наскоків на загал сувокіно.

Група військ Лінзінгена: Висунений проти Чортерійска кут полишено наслідком переважаючого ворожого навору на його боки коло Костюнівки і на захід від Кілок і вибрано коротшу оборонну лінію. По обох боках Сокола розбили московські наступи серед великих втрат.

Армія Ботмера. Ніяких особливих подій також у німецьких військ на полудне від Дністра.

(8/7). Група військ маршалка Гінденбурга: Підчас відпертя нових наступів на полудне від озера Нароч полонили ми 2 офіцерів і 210 жовнірів. В інших місцях відперли ми слабші наступи.

Група військ князя Леопольда Барарського: Поновлені від вчера зусилля численних московських військ проти фронту від Жирина аж до околиці на полудневий схід від Городища та по обох сторонах місцевости Дарова остали ся без ніякого успіху. Число убитих Москалів, які лежать перед нашими становищами, іде в тисячі. Крім того неприятели втратили значне число жовнірів як бранців. Нові боротьби ведуть ся.

Група Лінзінгена: На полудневий захід від Луцка осягнули ми деякі користи.

Амія гр. Ботмера: На північний захід від Бучача московські наступи були безуспішні.

(9/7). Група військ князя Леопольда Баварського: Кількакратно поновлювали Москالی свої сильні наступи проти згаданих вчора фронтів, та ті наступи заломили ся серед найбільших втрат неприятеля. В боротьбах останніх днів полонили ми тут двох офіцерів і 641 московських жовнів.

У групи військ ген. Лінзінгена остали в кількох місцях неприятельські наступи без успіху. Коло Молодечна обкинено успішно бомбами московські війська готові до транспорту.

Дня 7. липня зістрілено у воздушній боротьбі московський літак на схід від Раровна над Стоходом.

(10/7). В північній частині фронту, поза безуспішним московським наступом в околиці Скробової, на схід від Городища, не стало ся нічо нового.

Група Лінзінгена: Неприятеля, що запутив ся по лінії Стоходу, всюди відперто. Так само його наступи на захід і на полудневий захід від Луцка остали ся без успіху.

Німецькі ескадри літаків з успіхом заатакували поміщення неприятельського війська на схід від Стоходу.

Армія Ботмера: Діяльність стеж і успішні сутички в поли положені перед становищами.

(11/7). На фронті від берега до Пиньська не було ніяких визначних подій. Коло Пиньська спокій. Московське донесення про опущення нами міста є пустою видумкою. Проти ліній Стоходу ударив неприятель в багатьох місцях більшими силами коло Черевіща, Гулевич, Корсуня, Янівки і по обох сторонах залізничні Ковель-Рівне. Коло Гулевич сильним протинаступом відкинено його взад поза його становище; втратив він в сих боротьбах більше як 700 бранців і три машини кріси. Наші ескадри літаків обкинули успішно бомбами виладовувані війська коло Городії (на залізничній шляху Барановичі—Миньск) і повторили атаки на московські захисні місця на схід від Стоходу.

У воздушній боротьбі зістрілено по однім неприятельським літаку коло Вороньки (на захід від Живина) і на захід від Оконьска.

В армії генерала гр. Ботмера вивідний відділ звів успішну боротьбу на полудне від ліса в Бурканові і привів кількадесят бранців.

На полудневій сході.

(5/7). Без зміни.

(6/7). Положене незмінне.

(7/7). Положене незмінне.

(8/7). Артилерійські бої між Вардаром і озером Дойран без визначнійшого значня.

(9/7). Нічого нового.

(10/7). Наші передні сторожі на полудне від озера Дойран відперли огнем неприятельські війська.

(11/7). Положене незмінне.

На заході.

(5/7). Від берега моря аж до потоку Анкр була, крім дрібних сутичок патруль, тільки жива діяльність артилерії і кидане мін. Число полонених в останніх днях неранених Англіїців є 48 офіцерів і 867 жовнів. На фронті по обох сторонах Соми ведуть ся від вчора вечером знов тяжкі бої. Ворог не осягнув доси ніде поважного успіху.

На лівій березі Мози проминув день без особливих подій. На правій березі Французи силкувались знов великими силами, та надармо наступити, проти наших становищ на північний захід від форту Тіомон.

(6/7). Від берега аж по Анкр росла хвилями діяльність артилерії. Понадто не було змін.

На фронті над рікою Сома і на полудне від неї йшли далі бої Незначні успіхи Англіїців під Тіпваль знищено протинаступом. Далше на полудне у висуненім куї стрілецьких ровів вспіли вони усадовитись.

В долині ріки Сома ми опорожили сільську оселю Ем. Під Естр триває битва. Фран-

цуські наступи розбили ся. В області ріки Еси пробував ворог даремне наступати на вузьким фронті на південь від Віль о Боа, причім поні: великі страти.

На лівій березі Мози вели ся малі успішні для нас бої піхоти. На правій березі ріки на північний захід від форту Во відперто подібно як і вчора проби відбитя форту.

В борбах в околиці Тіомон полонили ми оноді 214 бранців.

(7/7). Живі, також нічні, нам корисні бої по обох сторонах Соми. Іх осередками були околиці Констанльмезон, Ам і Естре.

На схід від Мози розбили ся широким фронтом ведені, сильні французські наступи проти наших становищ на Зимній Землі і в лісі на полудневий захід від Во, серед діймаючих втрат ворога.

На решті фронту богато сутичок патруль. На полудне від Мози здобули ми ворожий літак. Коло Перон і Візієр стягнуто на землю ворожі літаки по воздушній боротьбі.

(8/7). По обох сторонах ріки Соми геройство і видержливість наших військ принесли неприятелеві день повний розчаровань. Численні шораз то на ново підприняті наступи ми кроваво відперли. Величезне число поляглих Англіїців перед відтинком Овілер Сантраль-Мезон Базентен ля Гран, а Французів перед фронтом Біяше-Севекур свідчить про чисельну силу неприятельських військ, які рушили до приступу та про успішну діяльність огню нашої артилерії, машинових крісів і піхоти.

На право від Мози неприятель далше посвячує своїх людей в сильних а даремних приступах на наші становища на горі Зимня Земля. Не вспів він добути ні пяди землі. Кількасот жовнів ми полонили. Слабші наступи на батерії Данлюп легко відперто.

Діяльність артилерії і стеж на протім фронті була місцями значна. Наступ французської компанії в Свяшеничім Лісі остав без успіху.

(9/7). На північ від Соми тривають далше англіїські і французські наступи. Відперто іх дуже криво на фронті Овілер — Ліс — Мамец та з обох сторін Ардекур. На лісок Трез йшов неприятель шість разів даремно до приступу. Повело ся йому вдертись до села Ардекур. На полудне від Соми скріпили Французи огонь артилерії до найбільшої нагальности. Частині іх наступи не повели ся. На протім фронті були по части оживлені огневі бої, підприняття неприятеля з ужитком газу сутинки стеж. Підчас сих останніх ми полонили на схід від Аментіє в лісі Апремон і на захід від Меркіоу кількох бранців.

Поручник Мульцер зістрілив коло Міромон великий англіїський боевий літак. Його Цісарська Величність надав заслуженому офіцерови летунови в признаню його вчинків ордер заслуги. На полудневий схід від Аррас стручено охоронним огнем неприятельський літак, а другий літак, який після воздушної боротьби упав на полудневий захід від Аррас воза лініями неприятеля, знищив огонь нашої артилерії.

(10/7). По обох сторонах ріки Сома триває далше тяжка боротьба. Раз-у-раз наші хоробрі війська відпирають неприятеля, який наступає назад до становищ, відки вийшов до приступу, а денебудь вони мусли на якийсь час відступити перед боевими філиями, що йшли одна по другій, всюди вкінці відкинули назад неприятеля у швидкім протинаступі.

Так отже відобрано приступом лісок Трон Англіїцям, які там вдерли ся, а оселю Ля Месонетт і село Барле Французам і посунено ся ід неприятелеві, що є в Ардекур. Про Овілер безнастанно веде ся боротьба з близька. У селі Біяш Французи усадовили ся. Між Барле і Беллей зломано зовсім іх численні наступи, причім потерпіли вони як найбільші втрати.

Далше на схід наш замикаючий огонь не позволяє їм вийти з ровів.

Між морем і Анкр, в області ріки Еси в Шампанії і на схід від Мози віджили огневі боротьби. Хвилями вивязувала ся діяльність піхоти на захід від Барнетен, на схід від Арментієр, околиці Таір і на західнім краю Артонів, де відперто наступ франціських відділів.

Коло Іліш, під Жівонш і на горі Вокуа з добрим успіхом ужили ми розсаджуючих мін.

Воздушна служба по обох сторонах була дуже значна. Наші летуни струтили п'ять неприятельських літаків (один коло Нікіпор Жерела, два коло Камбре, два під Варайте), та два упняті бальони (по однім над Сомою і над Мозою). Поручники Валь і Герліх розправили ся з четвертим з черги своїм противником, підпор. Лефферс з п'ятим, підпор. Паршав в осьмим. Паршавови надав Цісар за визначні вчинки ордер заслуги.

(11/7). Між Анкр і Сома вислали Англіїці по полудни великі сили до наступу на широкім фронті по обох сторонах дороги Бенам Альберт. На північний захід від дороги знищено іх стрілами, заки прийшло до рукопашної боротьби. На схід від дороги розвивають ся оживлені боротьби на полудневім краю села Сенталь-Месон і ліса Машец. Поповнювані неприятелем зусилля добути назад у свої руки лісок Трон розбили ся серед великих кривавих втрат для него і при втраті де 100 бранців. На полудне від ріки Сома прийнято розторошующим огнем приступ Французів Муринів на горби ля Месонет. Поодинокі Мурини, що дійшли аж до наших ліній, впали від німецьких багнетів, або попали ся в полон. Підчас протинаступу на Барле, прокотрий вчора донесено, остало ся в наших руках полонених 5 офіцерів і 147 жовнів. Діяльність артилерії була в цілім відтинку значна. Наш огонь, що замикав доступ, знівечив всі замисли неприятеля атакувати між Беллей і Сома Кур. В області Мози, відбували ся дуже завзяті боротьби артилерії. На протім фронті місцями скріпленій огонь і кілька безуспішних газових атаків зі сторони неприятеля. Стежі і вивідні відділи наших противників виявляли велику рухливість. Відперто іх всюди. Коло Лянтрей в Льогарингії вдер ся німецький відділ, розсадивши розлогий кусень терену, до сильно ушкодженого французького становища і полонив 60 жовнів. Також на полудне від Лісе стежа привела бранців.

При дуже оживленій діяльності літаків прийшло до численних воздушних битв, в яких неприятель втратив по два літаки над Сомою і на захід від Везієр. Крім того стручено англіїський літак коло Курсетлет (на дорозі Бопом-Альберт) огнем охоронних гармат.

Зі світа.

Росія.

Найважливішою подією російської заграничної політики з останніх днів є заключення російсько-япанського договору, який підписали російський міністер заграничних справ Сазонов і япанський амбасадор в Петрограді Мотоно. Договір сей має погодити обосторонні змаганя до удержання мира, зокрема, в східній Азії. Обнімає він дві точки. Перша з них є обостороннім зобов'язанем не заключати ніяких політичних договорів з іншими державами і не приймати політичних зобов'язань, які були би звернені проти другої сторони. Друга точка постановляє, що на случай загроженя області або тих окремих інтересів Росії або Япану в східній Азії, які признала друга сторона, Росія і Япан порозуміють ся про зарядження в цілі оборони згаданих прав.

Заклучене сего договору є для Росії дуже важне з сеї причини, що Росія, маючи запевнений спокій в східній Сибірі і на китайсько-манджурській границі, тим більше по війні зверне увагу на відносини в Європі і в самій європейській політиці схоче відіграти першу ролю, що, звісно, було би з великою шкодою для всіх менших держав — особливо балканських — і з небезпекою для поневоленних народів.

Одною з найважливіших справ російської внутрішньої політики є знова справа польська. Польські політики в Росії не засипляють своєї справи і недавно була в російського президента міністрів Штірмера польська депутація з домаганем остаточного проголошеня автономії (самоуправи) польських земель, що належали до Росії. Штірмер заявив, що російське правительство справді задумує в найближшій часі проголосити автономію Польщі. Догадують ся, що ся заява є в звязи з теперішньою російською офензивою, щоби для

Росії з'єднати як найширші круги польського населення.

Румунія.

Очі воюючих сторін є звернені тепер на Румунію більше, як се було протягом двох послідних літ. Особливо в посліднім часі, коли більша частина Буковини, галицьке Покуте та частина галицької Гуцульщини опинилися в московських руках, питають ся всі, яке становище займе під сього пору Румунія. Знаємо, що держави почвірного порозумія (так званої коаліції або антанту: Франція, Англія, Росія і Італія) здавна ведуть — в першій мірі Росія — велику агітацію в Румунії, щоби прихилити її на свою сторону і змусити її до війни проти нас. Треба признати, що ся велика агітація, ведена грішми і при помочі закуплених газет, в значній мірі вдала ся. Нині по стороні почвірного порозумія стоїть майже вся румунська інтелігенція, з якої багато вчили ся в Парижі і деякі круги селянства, що сподіють, що при помочі Росії вдасть ся перевести корисні для селян земельні реформи, бо як звісно, селяни в Румунії мають мало землі, а велика більшість землі належить до бояр (шляхти), від котрих селяни землю мусять арендувати. Просвіта між румунськими селянами є дуже низька, мало хто з них уміє читати і писати, темнота всюди страшна, тому і не диво, що не перебираюча в средствах москвофільська агітація декого з селян могла позискати. Се однак не має великого політичного значіння в самій Румунії, бо селяни мають там дуже малий політичний вплив.

Друга частина свідоміших Румунів стоїть непохитно за удержанєм нейтральности, а з окрема є противна російській політиці. Перед в тім веде консервативна партія, до котрої належать головно бояри (земельні власники). На тім самім становищі стоїть румунський король Фердинанд, близький свояк німецького цесаря Вільгельма II, та румунське правительство під проводом президента міністрів Братіану. За нейтральності є рівнож і румунська робітничка партія. справа отже наразі стоїть так, що мимомо крику і шуму, який счиняють в Румунії прихильники Росії під проводом двох москвофільських румунських політиків Філіпеску і Йонеску, Румунія не віддасть ся виступити оружно проти осередних держав (Австро-Угорщини і Німеччини) і нейтральність Румунії є на разі знову забезпечена. Російська офензива на Буковину і в полуднево східній Галичині не осягнула отже своєї політичної цілі, для якої її головно розпочато, і не примусила Румунії до оружного виступу проти нас.

Греція.

Греція попала в цілковиту зависимість від держав почвірного порозумія, передовсім Англії і Франції, на яких домагане уступив президент міністрів Скулюдіс, що боронив державних прав Греції і її нейтральности і до керми прийшли нові міністри під проводом президента міністра Заїміса. На домагане Англії і Франції розпущено домів змобілізовану грецьку армію і розв'язано грецький парламент та визначено нові вибори, з котрих має виграти більшість послів прихильних для держав почвірного порозумія і прихильних для бувшого грецького президента міністрів Венізелоса, що здавна стоїть явно на услугах Англії і Франції. За те упокорене Греції, Англії і Франції знесли блокату (замкнене) морських берегів Греції та дозволили на довіз збіжжя і угля до Греції. Таке безглядне поступоване Англії і Франції, що всадовили ся зі своїм військом на грецькій землі коло Солуни, обурило більшість грецького народу. Не менше обурило се і грецьких офіцирів, котрі скрізь основувають офіцирські союзи (ліги) з цілю побороювати при виборах сторонників Венізелоса та боронити державні права Греції перед нарушенєм зі сторони чужих держав. Такі самі союзи потворили і розпущили домів демонстрацій проти Венізелоса, між иншим в Солуні, де грецькі офіцири напали на редакцію газети, що сприяє Венізелосові, та побили шаблями редактора і співробітників. Сі демонстрації спричинили те, що Заїміс з прочими міністрами хотять уступити, боячи ся взяти на себе відвічальність за дальші події.

Англія.

Недавнє ірландське повстанє спричинило те, що англійське правительство годить ся дати безпроводно ще в часі війни Ірландцям автономію або так звану англійську гомруль. Газети доносять, що в Ірландії має бути утворений окремий ірландський парламент, який однак не буде обіймати Ульстера себто незначної частини полудневої Ірландії, що противить ся ірландській автономії і хоче дальше повної сполуки з Англією. Парламент буде складатися з двох палат, з палати посольської, до котрої вийдуть всі ірландські послы до англійського парламенту крім послів з Ульстера і висшої палати (сенату), якої членів іменує правительство. Парламент буде залагоджувати тільки справи, що дотичать самої Ірландії, тому теперішні ірландські послы задержать і на буде свої місця в англійським парламенті. Для Ірландії буде іменований окремий намісник так званий ірландський лорд поручник.

В Англії прийшло до уступлення кількох міністрів, на яких місце іменовано вже нових. Іде іменно о се, щоби ще більше приспішити формоване нової армії і виріб муниції, над виробом котрої працює нині в Англії три і пів мільона робітників, головно жінок. Англія сподієть ся, що своїм військом і своєю муницеєю так сильно попре теперішню офензиву проти Німців, що преломить їх фронт і примусить їх до заключеня корисного для Англії миру.

Сполучені Держави і Мексика.

Між Сполученими Державами північної Америки і другою американською державою Мексиком прийшло, як звісно, до великих непорозумінь по тій причині, що один з ватажків мексиканської революції генерал Карранца в якого руках спочиває тепер власть над більшою частю Мексика велів арештувати горожан Сполучених Держав, що жили в Мексику. Се приневолило Сполучені Держави до висилки доволі значного числа війська, з котрими Карранца зводив навіть оружну борби. Війна отже між Сполученими Державами і Мексиком здавала ся конечною. Тимчасом Карранца вислав письмо до президента Сполучених Держав Вільсона, в котрім заявляє, що приймає більшість американських предложень. Виповіджене війни на разі отже відложено і тепер ведуть ся переговори між обома державами, котрі правдоподібно закінчуть ся миром.

Вісти з Товмача.

З причини боїв під Товмачем заряджено еще 12. червня с. р. опорожене Товмача, який протягом одного дня опустів майже цілком. Вийхали цивільні влади, а з ними велика більшість цивільних мешкавців. В місті остали тільки військова команда, кількох старих урядників на пенсії і найбільшя людність, головно жінки. Шкільній молодіжи видано сейчас свідоцтва і припоручено вийхати всім муштинам в віці від 18 до 50 р. жити спосібним до військової служби. Між иншими вийхав також посол д. р. Макух, на разі, здаєть ся, до Нового Санча.

Пусте і глухе місто представляло дуже сумний вид. Майже всі sklepi замкнені, на улици великий військовий рух, живильних людей нігде не видко. О годині 9. вечером не вільно нікому з цивільних появляти ся на улици.

Недалеко Товмача триває безнастанний бій. В місті чути страшний гук гармат, що аж дрожить земля. В часі битви, що шаліла коло Олеші недалеко Товмача, чути було не лишень гук гармат, але також безнастанний грехіт машинних крісів.

Москалі там завзято напірають на наші становища. До приступів уживають великої хляри кавалерії, головно диких Черкесів. Битви є дуже завзяті і неодні становища переходять кількакратно з рук до рук. Урожай гарний, жито вже жовтіє, та вся людська праця столочена, а дозрівajúчі поля зачервонили ся від крові. Про жнива — розумієть ся — ніхто там і не думає. На полях серед збіжжя лежать стоси московських трупів.

В воздуху часто шибують літаки, а вечером на обиді видко ліну горючих сіл Селяни, що зтікли перед битвами з недалеких сіл до Товмача, розказують, що Москалі поводять ся тепер далеко гірше, як за першим разом. В селі Озеряни за Товмачем, де мешкає саме українська людність, і в Пізниках дики Черкеси розбивали людські хати, а коли тамошні селяни хотіли боронити свого добра, то їх дики Черкеси покалічили; покалічених Черкесами селян має бути більше як сотка.

Наші українські священики мимо грозьби московського наїзду, остали майже всі на місци. Так повинно бути в кожній парохії на случай наїзду, бо священик ніколи і під ніяким услівем не повинен опускати своїх парохіян, особливо в часі війни, коли селянська людність, тепер головно жіноцтво, потребує на кождім кроці помочи і опіки. І селяни а властиво селянки, навчені досвідом, з 1914 р., коли то в безмежнім страху кидали свої оселі і оставляли все Москалям на розграбленє, тепер з правила остають на місци, а хоронять ся десь в безпечнішє місцє, хіба в часі непосредних боїв в селі, щоби відтак сейчас вернути до свого гнізда. Се повинно бути приміром і для інших селян і селянок в часі наїзду і вони рівнож не повинні кидати свого села, остати на місци і витерпіти все, що може нанести тяжка воєнна хвиля.

Іван Франко.

Історія моєї січкарні.

Еже як мені надоїло було різати тату січку на нашій простій ручній скриночці, то й сказати не можу! Як бувало приходиться зима, то чоловік гірше тої січки боїть ся, ніж у літї косовиці. Довгими зимовими досвітками стій бувало на тої на морозі, на ліхтарню уважай, аби нещастя якого не наробити, і рідко заправляй що хвиля, і дави та тягни, аж у тобі цомоги схнуть, поки троха тої січки удусиш. Тай то чи багато її! От, аби для коний на день вистало; про худобу і гадки не було. І відтак, як подоростали мої хлопці, знов біда. Уробить ся того через день, умотикає ся, де йому вечір хоче ся ставати до скриньки! Ляг би та би спав, не різакон тягі! Так уже я бідував, що, чуєте, аж обридло.

Аж ось чую-перечуваю, кажуть люди, що вийшли такі скриньки, що машиною різуть січку: і дрібно як мак, і легко і швидко. Трое люда тою скринькою за день і пятьдесять кірців січки дрібенької уріже! Я з разу аж вірити не схотів. Хто би там — гадаю собі — дбав за бідного хлопа, що то йому тої січка так гиренко приходиться ся, та для нього аж машину робив! Відаю я далі, у одного, другого, третього, — ба ні, така правда! Кажуть, що вже є така машина: там і там панотець купив, там знов дідич. Розповідають люди, що виділи на власні очі, і не можуть нахвалити ся. — А, — погадає я собі, — Господи тоби слава! Вже щоб я мав, не дай Боже, послідну корову продати, а мушу стягнути ся на тату машинову скриньку! Але де тут її дістати? В нашій селі ні від кого дізнати ся. Панотець з громадою у гніву, що їх не хоче вибрати на радного; професор такий, що й сам мало що знає, а більше ні в кого й спитати. Відаю я знов поміж людями на ярмарках, а все поміж чужосільними, так аби в нашій селі ніхто й не знав ні про що. Бо у нас, видите, наряд дивний, такий, що з чого будь, тай обсмє чоловіка. А тут ще — гадаю собі — і сам я не видав, що то за скринька, яка її вдача; ану як покаже ся, що пусте, а я перед людьми оголошу ся, буде сміху, що і в дев'ятох водах не вмий ся. А ще до того я! Мене від давна люди прозвали „деревляним філософом“ за то, що все бувало, скоро лиш яка вільна хвиля, люблю майструвати дещо. Якусь мені Бог дав легку руку до майстерства; що очима виджу, то руками зроблю. От у крупяра в місті побачив я був корбові жорна, що ними крупні меле; придивив ся я їм добре, а відтак як став нипати у себе дома, як став буторити, якось я склемезив і собі такі жорна, і підітно ви, як меляють славно! І що то з мене не насміяли ся сусіди за ті жорна, Господи твоя сила! На

село годі було показати ся, все питали ся: „А що, куме, корбові жорна здорові?“ Такий уже, кажу вам, дивний народ! А про то-то, ховай Боже, тепер толокою ходять на мої жорна молоти, і не нахвалять ся. Або і з млинком, тим, що збіже віс... Клемезив я його шось цілий місяць Сусіди бувало — в зимі діялось — походять ся до моєї хати, посадають, гуторять і дивлять ся, як я ті дощечки складаю, розбираю, примірюю, врзіую та пристругую — звичайно, чоловік тому не вчений а так собі, самоучка, без доброї справи, без нічого — тай сміють ся з мене, а не один то й просто скаже; „Повергли би ви тото майстроване, пуста вас робота взяла ся!“ А я нічого, все своє роблю, тай такий млинок зробив, як праву руку. І ті, що сміяли ся, до мене йдуть збіже вїяти. А про те я все у них „деревляний філософ“!

Я то ніби не багато собі роблю з того сміху, але все таки, видите, чоловік не дерево: леда слово незвичайне, леда насміх, а допече до живого. І вже мені той сміх на кінци віку став. Так що я погадав собі: „Ні, вже про скриньку нікому не скажу, аж поки не буде в мене, оттут на тоці, і поки сам не витрібую, що в ній за сила“.

Якось не якось, вело ся того пару місяців, поки я розкрутив троха грошей, а за той час усе відаю поміж людьми, ба й поміж Жидами, чи нема такої скриньки на продаж. Аж раз, уже так під оснь, чую я від одного Жиди, що десь в Самборі є якась Жидівка, що її чоловік був завідатором у якихось панських добрах. То він десь роздобув таку скриньку, не знати на що тай по що. А тепер Жид умер, а Жидівка продала би скриньку за такі гроші. Почув я тото тай утішив ся, мов не знати чим. Зараз за кілька днів зібрав ся я, взяв усі гроші з собою, які мав, казав запрягти коні до воза тай іду сам до Самбора. А тут ніхто, навіть мої хлопці не знають що я за гадку маю.

Приїхав я, допитав ся до тої Жидівки... Так і так, повідаю, купив би скриньку, коли є у вас на продаж.

— Ох, — каже Жидівка, — є, але порозбрана, порозкидвана на поду.

— Та я собі зложу, — говорю я, а сам аж тремчу, що не вдам; що то, як жию, не видав ще такого струменту.

— Ну, то ходіть зі мною!

Пішли ми, вилізли на під, а там усілякого буториня стільки, що Мати Божа! Зачала вона рити ся в тім, повітягала якесь деревляне обніже, якесь пудло зелізне з зубатим валком, якесь колесо з корбою, якись криві різаци, тай усе тото покляла на купу передімною.

Я став над тим, як дурний перед плотом. Але що, гадаю собі, зле знов показати ся таким дурнем перед Жидівкою, треба бодай чинити ся, що чоловік шось розуміє...

— А шріби де? — запитав ся я, зовсім на вгад.

— Ох, десь завергли ся! — сказала Жидівка, тай кинула ся знов шукати. А я вже відітхнув. Значить ся, шріби потрібні! По хвилі Жидівка справді подала мені кілька шріб і ключ.

— Ну, вже все! — сказала вона. — Ви, видно, пане гісподар, знаєте ся на тім? Подивіть ся самі, що то варта?

— Не багато варта, — сказав я, премудро оглянувши скриньку. — Дуже старосвітська, тяжко буде йти!

— Ну, я вже за тото тано вам пуцу, — сказала Жидівка. — Дасьте трицять ринських, то собі возьмете.

— Господи тобі слаза, — подумав я собі. — Я гадав, що то буде треба дати де з яких пятьдесят, а тота трицять цинить. Ну, а ще чей що виторгую. Тай до Жидівки: —

А що ви говорите, трицять ринських! Та тепер нову за такі гроші дістане! Я вам дам п'ятнацять.

— Ох, дуже ви мало даєте, пане гісподар, — застогнала Жидівка. — Дайте двацять і пять!

Ледви не ледви сторгували ми за двацять. Я вже скриньку й не беру ся складати, а тут аж потерпаю: ану, гадаю собі, не зможу й дома зложити, тай таку суму дармо вивалю! А далі гадаю собі: — Ні вже будь що будь, а я мушу на своїм поставити!

Забрав я тото все на віз; подрібе склав у рептух, а підставник обложив соломою, накрив веретою, — стоїть тото, розчепірхане,

акурат так, як коли би чоловік лежав на во зї та коліна до гори задер. Зладив ся я, іду. — Слава тобі Господи, гадаю собі, що до свого села аж на ніч приїду, чей таки аж до хати заїду, аби ніхто мене не бачив. Іду я, іду, минаю село за селом, та все потерпаю, що от-от лучить ся який знайомий тай запитає, що везу. Вже й сам не знаю, що се мені тоді стало ся і чого я так бояв ся, немов що крадене везу. Таке вже у нас: загулюють люди чоловіка, осміють за те, чого й самі не розуміють, так що потому чоловік і рад би шось доброго зробити, та унимає ся, боїть ся людей, немов се він не знати яке лихо задумав.

От уже я наблизив ся до свого села. Смеркло ся. Я ще перед коршиною за селом постояв троха, щоб і зовсім стемніло ся, а тоді іду. Та ба, на моє лихо, ледво я до села, аж тут бух, місяць сходить собі повний круглолиций, як коли би ніде нічого. Видите мене, я не ось такий, щоб за що будь розгнївати ся, але той місяць тоді трохи мене до люлости не привів, мало я йому, бідному, в батька-матір не закляв. А я, правду кажучи, й зовсім його не сподївав ся! А тут так зам ясно зробило ся, по селі, як у день! На моїм возі вже здалека видно шось, гей грנדжолі зведено, а що віз наскочить на камінь, то воно на всі боки хитає ся та дзоркає. А тут ще пси — в нашім селі що хата, то пес — почувши, що хтось їде, гурмою вилетіли на дорогу, уїдають так, що аж землю під собою гризуть, провожають мене з музикою! Але Богу дякувати, що вже чоловіка ніякого нема на вулиці, не буде пїгати, що везу.

Ба, як уже лиха доля на тебе завізьме ся, то й конем її не обїдеш. Приїжджаю просто церкви, дивлю ся, стоїть хтось серед дороги, дивить ся. — Гїфу, осина тобі, маро! — погадав я собі. — Прокляті псища збудили вартівника, зараз зачне питати. Тай бо є! Скоро ми порігнали ся, а він до мене:

— Чи то ви, нанашку?

Я зараз по голосі пізнав, що то дурний Савка, мого сусіда син. Ну, знайшли кого на варту вислати, та такого тумана вісімнадцятого.

— Адже ж я, — кажу.

— А відки ви їдете так пізно, що аж псів побудили?

— Велика шкода, — кажу, — бо пси й тебе бідного збудили.

— Ба та певно! А мені акурат зачало снити ся, що злодії церков обкрадають. Схпаую ся, аж то ви! Та відки їдете?

— Що дурневі казати? Або він буде знати, що й як?

— Із Грайгори, — кажу.

— А що тут везете таке красне?

— Е, не питай, — кажу я ніби заляканий. Вже й озлив ся, що він стоїть як паль та мене випитує.

— Та скажіть! Я, бігмеж то-ну, нікому не скажу.

— А не скажеш?

— Скариж то мя Господи, що не скажу.

— Ну, — кажу я обзираючись, та шепотом: — Я забив Жиди з грїшми, та везу його до дому закопати під вуглом.

— Йой! — скрикнув наляканий Савка.

— А то на що?

— На щасте, дурний Савко, аби дома все гроші вели ся.

З тим я й поїхав, а вже кмітую, що мій Савка аж горить з нетерплячки й цікавості. Ну, гадаю собі, заковив я з нього! Але гляджу позад себе, а мій Савка біжить по під плоти, в слід за мною. Ну, біжить, та найбіжить. А до моєї хати вже недалеко; заїхав я, отворив лісу на вигін, відтак отворив стодолу, заїхав на тік, випряг коні, а віз таки лишая на тоці. Зирнув, аж мій Савка дрїголить під лісою, та пасе оком, що я буду робити. А я нічого, немов і не бачу його. Поставив коні, попріпинав, дав їсти, тай сам до хати.

Повечеряв я, ляг спати, і гадки не маю. На другий день сховав ся я досвіта та до стодолі, до скринки. Ще й хлопця взяв із собою. Зараз ми круг не верть, що до чого пасує, прикладаємо, трібуємо... Богу дякувати, все нам як з маслом іде! За пів години і зложили і подрібували — ріже так, що ану. Я мов на сьвіт народив ся; прецінь не дармо гроші видав! А хлопець аж у руки плеще, налюбувати ся не може машиною. За минуточку ми цілий приколоток соломи

для стрібунку порізали, віз викотили, тай до хати. Благодать!

Іно ми сіли снідати, аж тут пес заголосив. Визираю вікном — го-го-го! І вїйт, і присяжний, і писар, і з пять хлопа з палицями. Як то кажуть: „І дід і баба і ціла громада“. Тай то не йдуть до хати, а стали коло одного вугла, шпоргають, штуркають, шнипорять... Що за притока? — гадаю собі. Що таке людям стало ся? Хочу вийти з хати — а, ба, а за дверий чую голос десятника: „Не вольно! Сидіть у хаті!“ Що за лихо?... Сиджу я. Обійшли вони хату на всі чотири роги, обталапали ся по коліна, далі пішли під шопу, довкола шпїхїра, довкола стодолі. Я в голову заходжу: що за нещасте? Чи подуріли люди, чи може розбїй який? Аж ось вони входять до хати.

— Десятники! — каже вїйт, не витаючи, ні здоровкаючи — станьте коло нього! Як би втік, то ваша відповідь на тім.

Я став, очі витріщив, а тут десятники як апостоли які коло мене.

— Пане вїйте, — кажу я, — що се має значити ся?

— Гм, гм, — пробуркотів вїйт, сідаючи на ослоні і штуркаючи паличкою о землю, — то вже в тім моя голова. Ви маєте мовчати і відповідати.

— Мовчати і відповідати? — дивувався я. — Ба та якже я відповім, як буду мовчати?

— Гм, гм! — пробуркотів знов вїйт, — А скажіть ви нам насамперед, як ви називаєте ся?

— Я? Або ви хиба не знаєте? Чи то я який чужосільний, чи що?

— Зараз мені відповідати! Хто тут старший у селі, я чи ви?

— Я тут у своїй хаті найстарший! — скрикнув я, олотившись. — Що се за розбїй такий? Я нікому нічого не винен, а тут мене нападають! Пане вїйте, я на вас скаргу подам!

— Хе-хе-хе! — сміявся вїйт, — а дивіть, як ставить ся! Нікому нічого не винен! Ну, ну, дай то Боже! зараз будемо видіти. А скажи мені, невинний чоловіче, де ти того забитого Жиди подів, що ти його вчора по ночі віз?

Мені нараз мов луда з очий запала. Як не зарегочу ся, як не заїду ся сміхом, то гунцвот не моє ім'я, коли я так реготав ся від уродження свого. Трохи, кажу вам, на землю не покогив ся зо сміху.

Вїйт став як тото теля, що о нові ворота вдарить ся. Але далі знов визвірив ся на мене.

— Куме, я тобі по добру кажу, не смій ся, признай ся до всього, то вже я вставлю ся за тобою, аби тебе високий суд не повісив, аби тобі жите дарував. Не відпирай ся, коли не хочеш на шибениці ногами перебирати.

Я ще дужше зареготав ся, аж за живіт руками держу ся. Се й зовсім розлютило вїята.

— Вяжіть його! — крикнув він десятником.

— Алеж пане вїйте! — сказав я отямившись, — постійте, я вам у всім признаю ся, навіть ласки вашої не буду просити в суді. Вже як маю висіти за одну ногу, то радше за обі!

— Признаєш ся?

— Алеж розуміє ся!

— Ну, деж тей забитий Жид? Ще еси його не закопав під вугло?

— Ні, ні!

— Таки лежить у стодолі.

— Ходи, покажи нам!

Взяв я ключ, ідемо. Гляджу, аж під стодолою варта. Ну, Богу дякувати! І Савка тут! Ще ліпше. А народу насходило ся повна обора. Що то, вість рухнула по цілїм селі, що „деревляний філософ“ Жиди забив тай під вуглом закопати хотів. Я йду перед тої глоти тай усміхаю ся, а тут мир божий лиш: шу, шу, шу! буїім то: адіть, і вішати його будуть, а він собі байдуже! що то „деревляний філософ“!

Прийшов я під двері, а десятники все коло мене! Отворив...

— Ну, прошу, пане вїйте, осьде тей забитий Жид!

Вїйт позирнув і очі витріщив.

— А-а-а! Ба, а то що?

— Тото саме, що я вчора віз по-ночі. Скринька до різання січки!

Тут увесь нарід, що товпився доколя стодоли, як не заревоє ся, то Господи твоя воля! Певно аж у небі чути було той регіт. І десятники, і присяжний, і польові, всі реготали ся, навіть війт усміхнув ся і зачав мене перепрашати за цілу тоту оказію тай за те, що повірив дурному Савці. Сміху на ціле село. А скриньку мою як зачали того дня трибувати, то мені п'ять околотів соломи порізали! От так то я до скриньки прийшов і з цілої громади сміх зробив.

23. жовтня 1881.

АДВОКАТСКАЯ КАНЦЕЛЯРИЯ

ДРА СТЕПАНА БАРАНА

У ЛЬВОВІ, РИНОН Ч. 19. (дир.)

„Просвіти“ 1. поверх, вхід з га-

„ „ „ „ лерії. „ „ „

Принймає справи цивільно-процесові, нотаріальні і неспірні. 313 5—?

НОВИНИ.

Відзначення українських жовніврів. В признанню за хоробре поведенє супроти ворога одержали срібну медалью хоробрости ІІ. класу слідуєчі України. Фельфелі: Іван Галіп, Іван Бойчук; цугсфірери: Мих. Германюк, Мих. Зданевич, Ів. Косарук, Стеф. Данилюк, Мазурчак, Ол. Костюк, Антін Рудий; капрала: Маріян Сасвич, Петро Гельмич, Василь Курка, Ів. Юрійчук, Гавр. Гріндей, Гр. Тубецький, Никола Коссович, Петро Алексевич, Дмитро Франкевич, Атанас Чорний; фрайтри: Олекса Боднарук, Стефан Кмітковський, Дмитро Кусменко; рядовики: Лука Радуй, Гр. Дурунда, Дмитро Сориц, Юрко Кіфорюк, Федір Манчук, Гр. Марунчак, Василь Нікільчук, Іван Томюк, Ів. Харук, Оніфр. Пилипка, Андрій Сайн, Вас. Ровенчук, Дмитро Гуцул та Мих. Боднарчук — всі з коломийського полку піхоти ч. 24.

Вістка з московської неволі. Андрій Голда з Глубічка великого повіт Тернопіль тепер в полоні в селі Богородское, Горбатовського уїзда Нижногородської губернії прислав до редакції „Свободи“ картку з дня 24. мая 1916, в котрій доносить, що жие здоров та пошуке своєї жінки Марії, родичів Михайла і Ксені та братів Фтоми і Дмитра — всіх замешкалих перед війною в Глубічку великім. Знакомих просить о звістки про них.

Вісти з Чернівців. Москалі займаючи сим разом Чернівці понехали острій тон, з яким перше відносили ся до населеня занятих областей. Мужчин від 18. до 50. року жита в звано, що би зголосили ся в управі міста, імовірно в цілі їх спису та евентуального інтернованя. Місто пустієньке. Проходять ним російські транспорти з Бесарабі на полудне Буковини. Отворено вже численні російські склепи, а склади полишені властителями отворено і сконфісковано. Командант міста Бромов має підчас авдвєнцій поводити ся дуже чемно. Обязуючою мовою є російська. По домах і склепах відбувають ся безнастанні ревізії. З приводу малого попиту а також і дозову з Росії значно обнизили ся ціни поживи. В палаті красового правительства мешкає губернатор, який раз в тиждень приймає на авдвєнціях. Що день складає йому звіт міський бурмістр. Російські офіцери не спровадили до міста своїх родин, руководячи ся тим, що прийде ся їм коротко перебувати на Буковині.

Звільненє від військової служби в евакуованих повітах. На основі розпорядку міністерства красовой оборони з 2. липня с. р. поручає намісництво усім староствам завести сейчас евіденцію тих вже звільнєних (рекламованих) від військової служби, зглядно тих запропонованих до увільненя, котрі також на случаи евакуації (виселеня з причини ворожого наїзду) дотичного повіту під жадним услівем не мали би зголосити ся до військової служби, але остати дома. До таких мають належати: всі, що остають в публичній

службі, дальше функціонарі газових і електричних та водотягових заводен, урядники і служба найважніших кредитових і банкових інститутів, всіх шпиталів, домів бідних і сиріт, аптикарі, лікарі і ветеринарі, відповідна скількість комінярів та інші з оглядів поліції безпеченства або санітарної необхідно потрібні, вкінци більшє самостійні рільники і поодинокі урядники більшої земельної власности. Усім тим, яких прийме ся до сеї евіденції зладженої з найбільшою докладністю і відповідним узглядненем публичних інтересів, а які будуть звільнені від військової служби має ся виставити окремі легітимациї, засмотрені урядовою печатю, з покликанем на згаданий міністерський рескрипт. Всякі доходженя проти звільнєних доси від військової служби з областей zagrożених неприятелем, які досі не зголосили ся до війська або зголосили ся за пізно, мають бути по думці покликаного міністерського рескрипту здержані.

Дирекція академічної гімназії у Львові подає отсим до відома, що рада шкільна красава на припороченє міністерства віроісповідань і просвіти дозволила ученикам, які при класифікації сего року перепали з двох, а навіть більшє предметів, приступити до повного іспиту, через що дала їм нагоду поправити по феріях недостаточні ноти, а тим самим перейти до висшої класи. Сподівати належить ся, що дотичні ученики заберуть ся пильно через час ферій до науки і доповнять браки, які мають в поодиноких предметах.

Виплата належитостий за евіденційні коні. Війсковий заряд побрав в послідних часах коні евіденційні в кількох всхідних повітах краю. Управлені до побору належитостий за ці коні повинні як найскорше зложити сині карти евіденційні, котрі їм вручили комісії поборові в податкових урядах вказаних на тих картах. Коли би ці податкові уряди тепер не урядували, належить ті карти надіслати поданнями неостемплюваними безпосередно до Красовой дирекції скарбу в Бялій. Красовой дирекції скарбу дуже много залежить на тім, що би ці належитости як найскорше виплачено. Се перепроводить ся або листами грошевими або при помочи асигнат до податкових урядів. В тім цілі, що би ся акція з причини незвичайних обставин пануючих в декотрих повітах не діждала проволочки, звиваєть ся тих управленіх, котрі не перебувають тепер в місцевостях звичайного свого перебуваня, означених на картах евіденційних, що би безпроволочно неостемплюваними поданнями вказали Красовой дирекції скарбу в Бялій місце свого теперішного побуту, вказуючи, з котрої місцевости (повіт політичний належить також подати) віддали коні, якими числами є означені їх карти евіденційні і в яких квотах належитости їм припадать. Коли карти евіденційні зложено вже в податкових урядах, тоді належить до тих подань долучити також потвердженє, котре видали податкові уряди в місце зложених карт евіденційних. Коли управлені перебувають в місцевостях, для котрих не урядує тепер грошева почта ані податкові уряди, тоді є вказаним, що би пересилили ся на разі в цілі підняти своїх належитостий до місцевостей, для котрих повисші уряди урядують і місцевости сі вказали Красовой дирекції скарбу, або що би установили повновластників до побору своїх належитостий, замешкалих в місцевостях, для котрих вичислені уряди є чинні. Повновласть таку засмотрену підписами нотаріяльно або судово удостовереними, належить долучити до подань вносєних до Красовой дирекції скарбу.

В справі належитостий за коні заасєтеровані і зарєквіровані оголошує президія „Сільського Господаря“ у Львові: Після доходженє ц. к. міністерства рільництва є в ц. к. дирекції скарбу в Бялій більшє скількість таких належитостий невивплачених до тепер з причини браку адрес дотичних властитєлів коний або з причини браку доказів продажі і зарєквірованя. В інтересі всіх тих, яким дотепер невивплачено належитостий, лежить отже, що би вони як найскорше поновили свої домаганя при рівночаснім поданю докладних адрес і долученю доказів продажі чи зарєквірованя. Дотичні упоминаючі поданя належить вносити до ц. к. намісництва в Бялій, коли ходить про коні зарєквіровані військовими відділами, або до ц. к. дирекції скарбу, коли ходить про коні заасєтеровані (Evidenzblattpferde).

Еще в справі занятя збіжя і стручкових овочів і в справі обезпечуваня тихже від огню. В попереднім числі подали ми головні постанови цїсарського розпорядку з 11. червня 1916 в справі занятя того року так само як і попередного, збіжя і стручкових овочів. А що вже і попередного року поширювалась між селянством хибна думка мовби сейчас з проголошенем цїсарського розпорядку збіжє ставало державною власністю, тому уважаємо за вказанє пояснити, що повисший цїсарський розпорядок не постановляє нічого иншого як те, що збіжє о скільки є непотрібне до виживленя властителя, його родини, служби і до висїбу, остає лише заняте державою і тому не може бути так як попередними роками з вільної руки продаване. Збіжє то остає однак так довго властною господаря і той має про него так довго дбати, доки державне Военне Заведенє для обороту збіжєм його не закупить. А що Военне Заведенє для обороту збіжєм аж тоді купує і відбирає збіжє, коли воно є вже в зерні, тому і огнева шкода, яка повсталала би на еще немолоченім збіжю в стиртах і стодалах йде виключно на рахунок господаря. Не потребуємо отже додавати, що супроти висше сказаного: наші господарі повинні як найбільше обезпечити своє збіжє від огневих шкід і не наражувати ся на матеріяльну руїну. Небезпека огню в теперішнім часі о много більшє як перед війною. Майже усі мушїнни від 18 до 50 року жита на війні — в дома остали жінки, які тепер заняті господарством не мають часу уважати на діти, а ті полишені без догляду спричиняють найчастійше огонь, чи то бавлячи ся сірниками, чи то патронами і т. п. Треба також уважати на полонених занятих рільними роботами, бо і поміж ними знаходять ся одиєнші, які умисно спричиняють огонь. Асекурувати збіжє від огню треба тільки в одиєнкім українськім асекураційнім товаристві „Дністер“ у Львові.

Заняте припасів льняного сімени. Міністерський розпорядок з дня 4. січня 1914. Взд. ч. 7. мав на цілі забезпеченє достаточної скількості льняного сімени до сївби. З той причини продаж льняного сімени до инших цілій як до сївби була забороєна. Сама продаж насїня лєну зосєредженє була виключно в руках Загального Союзу господарсько-торговельних спілок в Австрії і його органів. Гранична ціна назначена була на 120 К за метричний сотнар. Господарі могли перєробити або зужити на инші цілі, як на сївбу, лише 25 проц. (четверту часть) своїх припасів лєну. Тому, що розпорядок був доцільний і осягнув мету свою, зїстав він новим розпорядком з дня 26. червня 1916. Взд. ч. 198. незєсений. Рівночасно заряджено заняте всіх припасів льняного насїня старого збору, які лишили ся по обсїві в році 1916. Занятий лєн купити Централья олїв і товщів А. Т. у Бідни Seitzergasse 1. Господарі, котрі посїдають більшє як 30 кілограмів насїня лєну, обовязані зголосити свої запаси в цілі відпозданя до висше названої Центральї в протягу 6-ти тижнів від оголошеня сього розпорядку, себто від 28. червня с. р. Ціна за насїне лєну зголошенє в перших чотирох тижнях, вносить 150 К за метр. сотнар, за насїне лєну, зголошенє в дальших двох тижнях 130 К. Висїлка насїня лєну можлива є лише на основі перевізних посвідок (Transportbescheinigungen), які виставить кождому Централья для олїв і товщів. Якби посїдач занятого льняного сімени не хотїв спродати Австрійській Центральї для олїв і товщів, накаже йому се старство, яке при дальшим опорі зі сторони посїдача управненє є насильно льняне насїне відобрати, обнизуючи його ціну о 10 проц.

Бучацьке старство урядує від дня 24. серпня с. р. в Станиславові при ул. Кілієвського ч. 20 і залагоджує всі справи з бучацького повіту, передовсім справи війскові, причинкові і инші.

Найблизша світова війна. Ще не смїнчили ся теперішна світова війна, а вже мїркують про вигляд найблизшої по сїй війні. В російській газеті *Русское Слово* писав про те недавно російський генерал Скугаревський. По його думці, коли Німеччина не буде в рішаючий спосіб побита, то прийде до нової світової битви найпізнійше за літ двацять. До того часу пороблять всі держави потрібні приготуваня так, що теперішна світова війна буде ще не дуже страшним вєшас-

тем супроти будучої. Після обчислень Ску гаревського буде могла Росія покликати 25 процент себто одну четверту часть свого населеня під оруже, з чого відпаде 5 процент на хорих і нездатних. Останеть ся отже 20 протент, або одна пята часть усього населеня, з чого виставить Росія 40 мільонову армію. Коли в той сам спосіб змобілізуєт ся Німеччина, то вона буде мати 20 мільонів війська. Для своєї армії буде потребувати Росія найменше триста тисячів офіцерів і буде мусіла наложити примус військового образованя в середних школах. Для воєнної служби поза фронтом треба буде зорганізувати окремі доповняючі школи для дівчат і влів, отже і для них треба буде перевести ріа примусової військової служби. Будуча російська армія має числити 25 до 30 мільонів піхоти, 1 до 2 мільони кавалерії, 5 мільонів артилерії, 1 мільон людей в етаповій службі. Її припаси мають виносити: сто тисячів гармат, 1 мільон машинових крісів, сто тисячів самоходів і 5 мільярдів гарматних куль.

Полонений Москаль убійником. До

хати селянина Тицика в Уличім коло Дрогобича прийшов недavno в полудне один полочений Москаль і зажадав їсти. Застрашена жінка дала Москалеви їсти, але рівночасно післала свого хлопця до недалекої хати побережника Івана Савчина з просьбою, щоби той прийшов її з обороною. Побережник закинувши на себе кріс (стрільбу), пустив ся до хати Тицика, але Москаль доглянув його крізь вікно, вибіг з хати і втік до недалекого ліса. За втікаючим Москалем побережник пустив ся в погоню, а не могучи його зловити, дав до него стріл. Москаль пристанув і дав відвести до хати побережника. Тут Москаль сів на лавці, між тим коли побережник набивав свій кріс острими набоями. Коли вже Іван Савчин набив кріс, заявив Москалеви, щоби йшов перед ним, бо хоче його віддати в руки жандармів з найближшої станиці. В тій хвилі Москаль витягнув раптом зза холяви бровнінг (револьвер), дав з него до побережника пять стрілив і положив його трупом на місци. Присутні в хаті сусідки оніміли з переляку, з чого скористав Москаль і втік до

недалекого ліса, де доси за ним пропав всякий слід, хоч жандарми глядають за ним безперестанку.

Осторожно з найденими патронами. Перед кількома днями приведено до львівського шпиталя з Підкаміня коло Бродів трех хлопців і дві старші жінки, зранилих вибухом якогось патрона. Іменно один з хлопців знайшов на поли патрон, приніс його до хати і підчас того, як ним бавив ся, патрон вистрілив і зранив тяжко аж пять осіб, ще були тоді присутні в хаті.

Грім в шкільній салі. Дня 27. червня с. р. ударив грім в торговельну школу в Красноставі в Холмщині в хвилі, коли ціла шкільна саля була повна учеників і учениць. Грім ударив в комин, пробив стелю, перелетів шкільну салю і вибивши отвір над вікном, вилетів на двір. На щасте з людей нікого не убив, тільки поразив одну ученицю, котра однак по двох годинах прийшла до себе.

ЕВАНГЕЛІЯ

на неділі і свята

в перекладі на українську мову.

Книжечка, яка повинна находити ся в кожній українській хаті. Для тих, що стоять в полі, в окопах є она найраціоною духовною розрадою.

--- Ціна 1 корона. --- --- Ціна 1 корона. ---

Замовляти: „Свобода“, Львів, Ринок 10.

При замовленю посилає ся рівночасно гроші (1 К.) за книжку, а ми того самого дня висилаємо замовляючому. Жовнірам на усі Feldpost-и також шлемо. — А хто пришле відразу гроші на десять примірників то є 10 К., то дістане ще одну книжку даром.

ЗАМОВЛЕННЯ БЕЗ ГРОШЕЙ НЕ ПРИНИМАЄМО.

НАДІСЛАНО.

АДВОКАТ
Др. Антін Горбачевський
переніс канцелярію з Чорткова до Дрогобича і веде її в домі „Народного Дому“, при ул. Стрийській, I. поверх.


4—10 36

Оголошення.

Для тих, що оголошують ся, подаємо до відоме, що у нас є таке тарифа:

Оголошення звичайні за стрічку одношпальтову дрібним друком або її місце 20 с. — Надіслане за стрічку дрібним письмом або її місце 60 с., з оповістках 80 с. в части редакційній 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. п. по 1-50 К за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошення за слово 6 с., найменше 60 сот. Слова грубшим друком числить ся подвійно. Передплата і :: належитість за інсерати платні у Львові. ::

Час відновити передплату на „Свободу“ за другий піврік 1916 р. Хто не заплатить, сему здержить ся висилку газети. „Свобода“ контує до кінця року 3 К.



Матовий чорний скоро висихаючий лякер до запусканя шкільних таблиць. Ціна тепер за кільограм, з оплатою поштовою 17 кор.
Доза фарби червоної до робленя лінійменту враз з відповідним пендалем 3 кор.
Кільо лякеру вистарчає до обтягненя 4 до 6 таблиць.
Докладне поучене лякерования як також робленя лінійменту все доручає ся.
Висилає за посліплатою, або за попередним надісланем грошій

Фабрика таблиць і чисельниць шкільних в Самборі XIV. Галичина. 2—3

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
Львів, ул. Руська ч. 20. (власний дім).
Телефон ч. 788. — Конто Почт. Щадниці ч. 25261. — Жирове конто в Австро-Угорським Банку,

приймає до обезпеченя від огню будинки, хати і господарські, данинності, меблі, одягу і близню, збіна в :: снопах і зерні, худобу і т. п. ::

Кожний Українець повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одявці то добробит цілого народа.

Кожний Українець повинен асекурувати ся тільки в товаристві взаїмних обезпечень

„Дністер“

Нема жадного иншого українського товариства асекураційного, тільки один

„Дністер“

„Дністер“ рахує найдешевші оплати за обезпеченя селянських будинків.
„Дністер“ звертає кождорічний частий висн своїм членам.
„Дністер“ оцінює те знюлачує шкоди по огні скоро і ретельно, а на членів оцінкової комісії запрошує все двоє господарів.
„Дністер“ дає підмоги українським школам і бурсам, де виховуєт ся селянські діти.
Люди асекуровані в „Дністрі“ можуть дістати повчку у всіх великих банках і в товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять в кінцем 1915 року 6,890,075 корон.
В „Дністрі“ можна обезпечити від впадєнн в аломом дажкности всякого рода, а товариства кредитної готівку, цінні папери і векслі за дешеною оплатою премії.

Адреса „Дністра“:
Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, Руська 20.
Адреса для телеграм: „Дністер-Львів“.
Канцелярія Товариства отворєні шо дня від 8—2 перед пол.

Хто з передплатників-селян „Свободи“ хотів би в своїй рідній українській мові мати щоденно вісти з світа, особливо з війни, най запернумерує

„Діло“

Передплатники-селяни „Свободи“ мають :: знижку і платять 2 Кор. місячно. ::

Краєвий Союз Господарсько-Торговельних Спілок у Львові

ул. Зіморовича ч. 20.

порукає: 1) штучні погної, як томасину, суперфосфатт, потасову сіль і калуський каїніт. 2) Дротяні сітки на огороджене. 3) байцу Діпія проти сніти. 4) коси і серпи. 5) наколєсні мотики (плянети), плужки до обгортаня бараболь. 6) камінний уголь так пруський, як і краєвий. 7, бляху на крите дахів і все в господарстві потрібне. Цінники і услівя продажи на жабанє висилає ся.

ДІРЕКЦІЯ.

Матеріяли до календаря „ПРОСВІТИ“ на р. 1917.

З огляду на те, що календар „Просвіти“ на рік 1917 має появити ся значно скорше, ніж се було можливо зробити в сім році, проте Товариство „Просвіта“ просить Вп. наших письменників надсилати:

1. Оповіданя, новелі, вариси і т. п. найбільше на пів аркуша друку, зглядно на 450 віршів у дві стопи (8 сторін друку) теперішнього формату календаря.
2. Короткі статі на актуальні теми, ілюстровані по змозі фотографічними знимками або вільноручними рисунками.
3. Фотографії відзначених військовою властю Укр. Січ. Стрільців, а крім сего також жовнірів які поза У. С. С. служать в армії, осіб, котрі, перед війною визначили ся громадською діяльністю, з додатком найважніших дат з життя і діяльності.
4. Війскову термінологію (зброя, походи, події війск, поодинокі частини оружя і т. в.)
5. Фотографічні знимки всего на тепер є актуальне
6. Самостійні, власноручні рисунки пригоди для календаря.

Прийяті твори будуть ремунеровані після прийяті товариством норми.
Присилати належить найдальше до кінця світця 1916 на адресу:
Товариство „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10.